

Anne-Marie Spierings,
Gedeputeerde Agrarische Ontwikkeling,
Energie en Bestuur

“Ik roep pluimveehouders op zich eens echt goed te verdiepen in wat kan en bij het bedrijf past, en daarmee aan de slag te gaan. Niet alleen voor je omgeving; een goed stalklimaat is ook goed voor de boer. Wees nieuwsgierig in plaats van de hakken in het zand te zetten.”

De maatschappij eist dat pluimveehouders de uitstoot van fijnstof en ammoniak aanpakken. In Noord-Brabant streeft de provincie naar een schoner leefmilieu en schonere landbouw. In de Gelderse Vallei werken veehouders en lokale overheid samen via het Manifest Gezonde Leefomgeving regio FoodValley. Pluimveehouder Wim Thomassen, deelnemer aan het manifest, en Brabantse gedeputeerde Anne-Marie Spierings, krachtig voorstander van een beter leefmilieu, debatteren over obstakels, dilemma's, overeenkomsten en tegenstellingen. Beiden vinden dat de sector het probleem moet aanpakken.

‘De sector niet te wei fijnstofp

De Noord-Brabantse gedeputeerde Agrarische Ontwikkeling, Energie en Bestuur, Anne-Marie Spierings, weet haar pleidooi om fijnstof en ammoniak aan te pakken, duidelijk te verwoorden. Tegenover haar in het kantoor op het provinciehuis in Den Bosch zit de biologische pluimveehouder Wim Thomassen uit Overberg. Hij doet mee aan het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij regio FoodValley. Pluimveehouders uit de Gelderse Vallei willen aan extra eisen gaan voldoen om de uitstoot van fijnstof te verlagen. Aanpak van fijnstof bij de bron en daarmee ook verbetering van het stalklimaat heeft de voorkeur omdat burens, pluimveehouders en dieren hiervan profiteren, zo stelt het manifest.

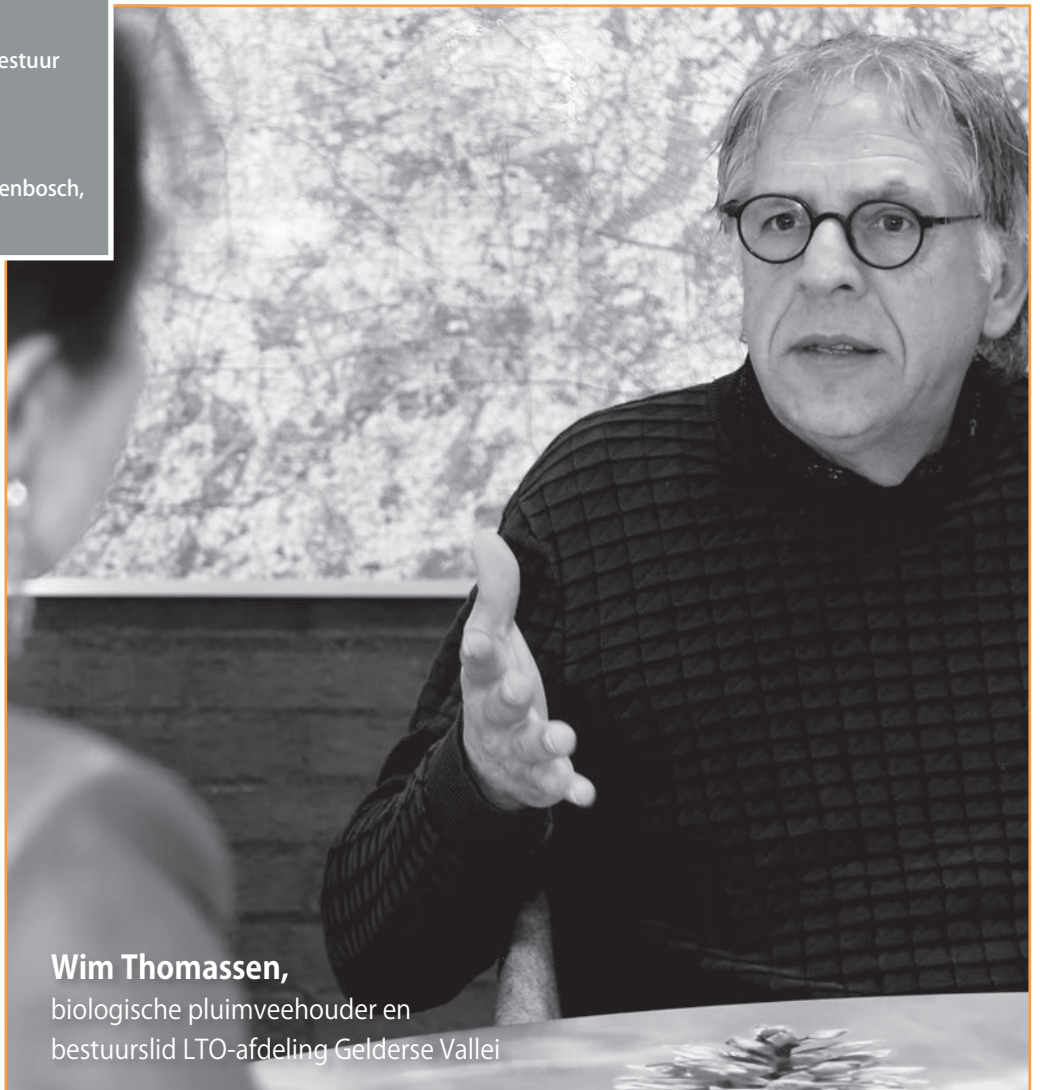
Doet de landbouw te weinig aan fijnstof en ammoniak of vraagt de politiek teveel? „De politiek vraagt zeker niet teveel”, luidt het antwoord van Spierings en Thomassen zegt: „De landbouw doet zeker niet te weinig.” Volgens de gedeputeerde moet er namelijk ontzettend veel gebeuren. „De depositie van ammoniak gaat al enige jaren niet meer omlaag. Dat vraagt om extra maatregelen; niet alleen voor de pluimveehouderij. Maar voor deze sector is fijnstof wel de grootste uitdaging naar aanleiding van het VGO-onderzoek. Er komen te hoge concentraties in sommige gebieden voor. Daar zal iets aan moeten gebeuren en de regelgeving moet worden aangepast. We hebben de gemeenten gevraagd om bij nieuwe vergunningaanvragen de uitkomsten van het VGO-onderzoek te betrekken. We hebben voor de gemeenten een handreiking samengesteld voor vergunningverlening en die komt er op neer dat de omgevingsdienst de situatie beoordeelt en met de gemeentebestuurder overlegt of in

Het Gesprek

Personen: Gedeputeerde Anne-Marie Spierings, Agrarische Ontwikkeling, Energie en Bestuur
Biologische pluimveehouder Wim Thomassen uit Overberg

Onderwerp: Fijnstof en ammoniak

Locatie: Provinciehuis Noord-Brabant, 's Hertogenbosch, donderdag 2 februari 13.00 uur

Wim Thomassen,
biologische pluimveehouder en
bestuurslid LTO-afdeling Gelderse Vallei

“We gaan het oplossen, maar geef ons wel de tijd. Binnen nu en vijf jaar zal veel gebeuren. Misschien is het goed dat zichtbaar wordt dat behalve pluimveehouders ook veel andere sectoren bezig zijn met fijnstofreductie. Dan wordt het draagvlak onder boeren waarschijnlijk groter.”

doet zeker nig aan het robleem’

sommige gevallen wel zomaar een vergunning verleend moet worden zonder aanvullende voorwaarden.”

Thomassen heeft aandachtig naar de gedeputeerde geluisterd „Bij ons kwamen vorig jaar ook de geluiden dat de fijnstofuitstoot een beetje uit de hand leek te lopen”, vertelt hij aan de gedeputeerde. „Er moest iets gebeuren. Dat vonden we als sector ook. We hebben toen als LTO met de gemeenten uit de FoodValley-regio en met nog anderen partijen overlegd wat we hiermee moeten en kunnen. Daarbij spelen verschillende problemen. Zo kan op dit moment niet gemeten worden welke uitstoot van fijnstof en ammoniak een stal daadwerkelijk heeft; er zijn geen goede meetmethoden. Zelf heb ik geen idee wat mijn stal uitstoot; er zijn alleen aannames. Er komen daarnaast steeds meer technieken beschikbaar. We hebben als regio daarom een expertteam samengesteld dat technieken gaat aanwijzen die in aanmerking komen voor een grondige meting van emissies. Dat kunnen technieken zijn waarop nog nooit is gemeten, maar waarvan wij als sector wel weten dat ze een hoge reductie van fijnstof en ammoniak geven. Of dit een reductie is van 10, 20 of 40 procent dat weten we nog niet; er is namelijk nog nooit gemeten is. We geven en krijgen in overleg met de gemeenten nu de ruimte om bij nieuwe vergunningsaanvragen deze geselecteerde techniek te gebruiken en werkelijk te gaan meten.”

„Het manifest is een positieve beweging, maar ervaringen in Brabant leren ons dat dit niet afdoende is. In de urgentiegebieden hebben we geprobeerd met gesprekken knelpunten op te lossen”, reageert Spierings. „Wat ik

herken is de uitdaging om te beredeneren dat technieken kunnen helpen, maar dat ze nog niet op de landelijke lijsten staan.”

„Precies, dat is inderdaad een probleem”, stelt Thomassen. De gedeputeerde vervolgt haar reactie: „Dan kom je in de situatie: durf je die technieken in een vergunning voor te schrijven. Als je namelijk boven de norm zit, wil je alle garanties hebben. Zolang je binnen de norm zit, kun je dat nog uitproberen. Sommige veehouders hebben goede oplossingen, maar deze technieken dringen niet zo snel tot de rest door. Dat komt door het wegvallen van de OVO-driehoek: Onderwijs, Voorlichting en Onderzoek. Ik zie LTO dat gat nog niet dichtent. Het heeft ook te maken met de regelgeving. Als jij een nieuw stalsysteem

hebt en deze staat niet op al die lijsten, dan kost het veel moeite om een proefstalstatus aan te vragen.”

De pluimveehouder knikt en zegt: „We willen als sector de durf te tonen om deze nieuwe technieken te gebruiken en onze nek uit te steken. Het mag zelfs wat geld kosten, maar als je niet de zekerheid hebt dat het resultaat geeft, is dat lastig.”

„Herken je dat?”, vraagt de Brabantse gedeputeerde aan de Utrechtse pluimveehouder. „We hebben in Brabant een situatie waarbij we de best beschikbare technieken niet voorgeschreven krijgen. Waar de rechter oordeelt dat dit niet mag, omdat een bestaand stalsysteem ook voldoet aan de regels. De ondernemer ▶

wil niet vrijwillig meewerken en via de rechter krijgen we het niet voor elkaar.”

„Wij hebben de afspraak met de gemeente gemaakt dat we vrijwillig meewerken”, zegt Thomassen. „Maar ook dat de technieken die nog niet bewezen zijn, meegenomen worden in de aanvraag.” „En de pluimveehouders; staan zij er achter?”, vraagt Spierings. Thomassen: „Zij werken graag mee. We willen de status van proefstallen ontvangen, zodat we vier of vijf verschillende technieken gaan toepassen en meten.”

„Ben je niet bang dat er pluimveehouders zijn die zullen zeggen: ‘Mijn stal voldoet, zoek het even zelf uit?’” „Dat heb ik in de FoodValley nog niet gezien. Iedereen is zich ervan bewust dat er wat moet gebeuren. Alleen het financiële aspect komt natuurlijk wel in beeld. Er zijn gelukkig technieken die heel goede betaalbaar zijn. Het zou zelfs kunnen zijn dat die hele goedkope technieken wel veel meer reductie geven, maar dat weten we nog niet door gebrek aan meetgegevens. Ik ben er wel van overtuigd dat binnen een paar jaar betaalbare oplossingen voor handen komen; zeker met onze insteek.”

Een van de problemen waar provincie Brabant tegenaan loopt, zijn de bestaande stallen. Door de regelgeving strandt elk provinciaal initiatief bij de rechter. Spierings: „Als je ziet hoe lang oude stalsystemen kunnen bestaan en dat je pas in kunt grijpen als de veehouder zelf zijn stalsysteem wil aanpassen. Het enige instrument dat wij hebben om de bestaande situatie aan te pakken is de Verordening stikstof die enkel op ammoniak stuurt. Als een stal ouder is dan vijftien jaar dan vinden wij dat deze moet voldoen aan de verordening en dat willen we per 2020 laten ingaan. We onderzoeken op dit moment wel of dat grote knelgevallen veroorzaakt voor de sector.”

„Hebben jullie in de FoodValley problemen met bestaande stallen?”, vraagt Spierings. Thomassen antwoordt ontkennend. De gedeputeerde vervolgt: „Zijn er plekken waar bewoners het beu zijn?” „Slechts in een individueel geval, maar niet wat betreft fijnstof. De meeste veehouders beseffen dat ze actie moeten ondernemen”, geeft de pluimveehouder aan.

Er lijkt een verschil tussen de opstelling van veehouders in FoodValley en Noord-Brabant. „Ik heb nagedacht waarom het in onze provincie moeilijker lijkt te gaan dan in andere regio's”, zegt Spierings. „Als ik het vergelijk met de regio Barneveld denk ik dat het mis-

schien te maken heeft met de cultuur. Wat ik bovendien zie is dat wij met de Reconstructie zoveel ruimte hebben geboden dat er veel grote bedrijven zijn ontstaan. Er is gekozen om boeren en burgers naast elkaar te zetten. We hadden destijds moeten beseffen dat de veehouder naast een burger nooit zo groot had mogen worden. Daarnaast hebben we boeren weggehaald aan de rand van dorpskernen en natuurgebieden en naar elders verplaatst waar de omgeving hen niet kende. De acceptatie is dan minder.”

„De concentratie van vee is in Brabant hoger dan bij ons”, zegt Thomassen. „Er zijn nauwelijks veehouderijen met een bouwblok van 3 hectare. Maar het grote verschil tussen Brabant en de FoodValley is dat bij ons 70 procent van de Nederlandse biologische legkippen zit. De fijnstofuitstoot is daardoor wel hoger, maar ik denk dat de grote diertallen het hele spel een beetje anders maakt. Bovendien wordt de omgeving bij ons heel erg betrokken bij de veehouderij. In veel gevallen wordt eerst de omgeving benaderd, voordat er ook maar één plan wordt gemaakt.”

„We hebben sinds 2011 in de regelgeving vastgelegd dat bij een aanvraag eerst de omgeving betrokken moet worden”, reageert Spierings. „Ik spreek overigens nauwelijks burgers die een hekel aan veehouders hebben, maar er zijn veel mensen die zich afvragen wanneer de groei van grote bedrijven en dieren nu eens stopt.”

Verminderen van dieren is ook een mogelijkheid om fijnstofuitstoot te reduceren. Provincie Brabant hanteert het systeem van staldering.

Met wie zou u willen debatteren?

Heeft u een prangende of belangrijke kwestie die vraagt om een goed gesprek en weet u ook met wie u zou willen debatteren? Meldt u dan aan voor de rubriek Het Gesprek en stuur een mail naar: pluimvee@agrio.nl.

Een pluimveehouder mag pas een nieuwe stal bouwen als een oude stal is gesloopt. Dat is vierkante meter gestuurd. Spierings: „We willen dit uitvoeren in kleinere gebieden dan de concentratiegebieden van dit moment, zodat we de concentratie van veegebieden kunnen reguleren. We willen niet heel Brabant op slot zetten, maar de sector juist richting duurzame veehouderij laten ontwikkelen. Ik zou bedrijven niet willen opleggen dat ze 10 procent moeten krimpen. Maar we kunnen wel zeggen dat we een gebied niet meer laten groeien. 100 vierkante meter slopen, 95 vierkante meter terugbouwen. In een periode van twintig jaar heb je 5 procent reductie. Dat is een hele geleidelijke weg van reductie.”

„Stel dat je daar vijftien tot twintig jaar over doet”, zegt Thomassen. „Maar dat blijkt dat je met nieuwe technieken 70 tot 80 procent reductie in fijnstof en ammoniak kunt behalen; dan gaat het wel hard.”

„Als dat zo is, laten we misschien de maatregel van staldering wel weer los”, antwoordt Spierings.

„Er moet dus heel snel op een goede manier gemeten worden. Er zijn veel boeren die flink geïnvesteerd hebben in technieken, terwijl ze nog niet eens weten of en hoe goed het werkt.”

Spierings beaamt dat: „Ik denk dat onze opvattingen niet zo veel uiteenlopen. We profiteren allemaal van wat jullie doen. Grootste verschil is dat het hier in Brabant veel meer beladen is. Gebrek aan vertrouwen speelt een grote rol. Dat maakt dat er meer nodig is voor de burgers om het vertrouwen voor de toekomst terug te krijgen.” ■

